

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudkyní JUDr. Kateřinou Mrázovou, Ph.D., ve věci

žalobkyně: **M. G.,**
bytem

proti
žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení,**
sídlem Křížová 25, 225 08 Praha 5
pracoviště Veverčí 7, 602 00 Brno

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 1. 12. 2016, č. j.,

t a k t o :

- I. Žaloba **s e z a m í t á .**
- II. Žalobkyně **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalované **s e n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í

I. Vymezení věci

1. Žalobkyně brojila svojí žalobou proti shora specifikovanému rozhodnutí žalované (dále též „napadené rozhodnutí“), jímž bylo zamítnuto odvolání žalobkyně a potvrzeno prvostupňové rozhodnutí Okresní správy sociálního zabezpečení Zlín ze dne 6. 10. 2016, č. j. 47014/043592/16/120/HJ (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“). Prvostupňovým rozhodnutím bylo rozhodnuto, že účast žalobkyně na dobrovolném důchodovém pojištění ve smyslu § 6 odst. 2 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“), v době od 1. 9. 2015 do 31. 8. 2016 nevznikla, protože žalobkyně podala přihlášku k důchodovému pojištění nad rámec uvedený v § 6 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění.
2. Na slovenský starobní důchod žalobkyně, přiznaný ještě za existence ČSFR, je třeba pohlížet obdobně jako na starobní důchod z českého systému důchodového pojištění. Žalobkyni byl přiznán starobní důchod od 1. 8. 1990, a to rozhodnutím Úřadu dôchodkového zabezpečenia v Bratislave. Přitom přihlášku k účasti na dobrovolném důchodovém pojištění za období od 1. 9. 2015 do 31. 8. 2016 žalobkyně podala až dne 22. 8. 2016. Z uvedeného bylo podle žalované zřejmé, že účast žalobkyně na dobrovolném důchodovém pojištění není možná, neboť období uvedené v přihlášce bezprostředně nepředchází dni vzniku nároku na starobní důchod (1. 8. 1990), pročež dle žalované nebyla splněna podmínka uvedená v § 6 odst. 3 zákona o důchodovém pojištění.

II. Shrnutí žalobní argumentace

3. V podání ze dne 13. 1. 2017, které bylo krajskému soudu doručeno dne 16. 1. 2017, žalobkyně uvedla, že se narodila dne v (ČR), má přes 80 roků a pracovala až do roku 1984 (32 let). Pak se přestěhovala za dnes již bývalým manželem na Slovensko. Po 6 letech strávených na Slovensku požádala o starobní důchod, který jí byl přiznán od 1. 8. 1990 rozhodnutím Úřadu dôchodkového zabezpečenia v Bratislave (za existence ČSFR). Po rozvodu s manželem se žalobkyně vrátila zpět do ČR, kde žije dodnes. Má obě dvě státní občanství.
4. Žalobkyně je nemocná, vlastní průkaz ZTP, původně vydaný na Slovensku, posléze vyměněný za český. Na základě toho dostává žalobkyně 400 Kč. Vzhledem k nemoci pobírala na Slovensku příspěvek na péči, o který požádala i v ČR. Bylo jí však řečeno, aby se vzhledem ke slovenskému starobnímu důchodu obrátila na Slovensko. Slovenská strana jí však sdělila, že tyto příspěvky za hranice neposílají. Soudní dvůr EU vydal dne 16. 9. 2015 rozhodnutí, podle něhož Slovensko nemusí příspěvek na péči posílat do zahraničí. Přestože příspěvek na péči dříve na Slovensku pobírala, nyní v době pobytu na území ČR se ho nemůže domoci. Žalobkyně je dosti nemocná a velmi by příspěvek na péči potřebovala.
5. Na výzvu soudu žalobkyně doplnila podanou žalobu podáním doručeným soudu dne 3. 2. 2017. V něm upřesnila rozhodnutí, proti němuž svoji žalobu směřuje (proti rozhodnutí o zamítnutí její přihlášky k účasti na dobrovolném důchodovém pojištění). Současně žalobkyně uvedla, že se již ve věci obrátila na mnoho institucí např. na úřad práce,

poslankyni J. H., bývalého ministra práce a sociálních věcí dr. D., na Veřejnou ochránkyni práv apod. Jejich sdělení k podání rovněž připojila. Uvedenými kroky však žalobkyně dosud ničeho nedosáhla.

III. Vyjádření žalované k žalobě

6. Ve svém vyjádření k žalobě ze dne 16. 3. 2017 žalovaná zopakovala, že prvostupňový správní orgán rozhodl o přihlášce žalobkyně k účasti na dobrovolném důchodovém pojištění tak, že jí tato účast v době od 1. 9. 2015 do 31. 8. 2016 nevznikla, neboť žalobkyně podala tuto přihlášku nad rámec uvedený v § 6 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění. Toto rozhodnutí bylo následně potvrzeno odvolacím orgánem a odvolání žalobkyně bylo zamítnuto. V dalším žalovaná odkázala na odůvodnění svého rozhodnutí, kde jsou podrobně odůvodněny relevantní okolnosti případu.
7. Ze spisové dokumentace vyplynulo, že žalobkyni bylo při podání přihlášky k důchodovému pojištění řádně vysvětleno za jakých podmínek je možná účast na dobrovolném důchodovém pojištění. Žalobkyně přesto na podání přihlášky trvala. Žalobkyni byl přiznán starobní důchod rozhodnutím Úřadu důchodového zabezpečení v Bratislavě ode dne 1. 8. 1990, tedy za existence společného státu ČSFR. V souladu se Smlouvou mezi Českou republikou a Slovenskou republikou o sociálním zabezpečení publikovanou pod č. 228/1993 Sb. a dále Správním ujednáním o provádění Smlouvy mezi Českou republikou a Slovenskou republikou o sociálním zabezpečení (publikováno pod č. 117/2002 Sb.m.s.) je tento důchod považován za důchod ze slovenského systému důchodového pojištění. Dle čl. 5 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 883/2014, o koordinaci systémů sociálního zabezpečení (dále jen „koordinační nařízení“), je třeba pro účely účasti na důchodovém pojištění v ČR pohlížet na vznik nároku na důchod, jeho přiznání a pobírání v jiném členském státě stejně, jakoby se jednalo o dávku z českého systému důchodového pojištění.
8. Podle české právní úpravy však účast žalobkyně na dobrovolném důchodovém pojištění v ČR není možná, neboť období, za které byla přihláška podána, bezprostředně nepředchází dni vzniku nároku na starobní důchod (1. 8. 1990), protože nejsou splněny zákonné podmínky uvedené v § 6 zákona o důchodovém pojištění. K námitkám žalobkyně uvedeným v žalobě žalovaná sdělila, že jsou z hlediska účasti žalobkyně na dobrovolném důchodovém pojištění zcela irelevantní. Ačkoliv žalovaná chápe tíživou situaci žalobkyně, není příslušná k rozhodování o příspěvku na péči, který je v kompetenci úřadu práce.
9. Vzhledem k výše uvedenému žalovaná soudu navrhla, aby žalobu zamítl jako nedůvodnou.

IV. Replika žalobkyně

10. V reakci na vyjádření žalované k žalobě učinila žalobkyně podání dne 21. 4. 2017, v němž uvedla, že se jí nejprve jednalo o příspěvek na péči, který pobírala na Slovensku, kde měla také průkaz ZTP. Problém ovšem spočívá v tom, že slovenské úřady nepošílají za hranice příspěvek na péči. V ČR jí byl vyměněn průkaz ZTP za český a pravidelně dostává 400 Kč.

Vzhledem ke slovenskému důchodu doporučil žalobkyni úřad práce, aby se obrátila na Slovensko za účelem vyplácení příspěvku na péči. Žalobkyně odpracovala v ČR 32 let (zbytek na Slovensku) a byla ochotná si potřebné peníze i doplatit. Obracela se rovněž na veřejného ochránce lidských práv. Vše prozatím skončilo neúspěchem.

V. Posouzení věci krajským soudem

11. Soud v souladu s § 51 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s.ř.s.“), bez nařízení jednání, přezkoumal v mezích žalobních bodů napadené rozhodnutí žalované, jakož i předcházející prvostupňové správní rozhodnutí, včetně řízení předcházejících jejích vydání, a shledal, vycházejí ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalované (§ 75 odst. 1 s.ř.s.), že **žaloba není důvodná**.
12. Z obsahu žaloby a dalších podání žalobkyně je zřejmé, že žalobkyně potřebuje vzhledem ke svému věku a zdravotnímu stavu získat nějaké finanční prostředky „na přilepšenou“ ke starobnímu důchodu. Z její argumentace plyne, že se o to snaží již delší dobu. Vzhledem k obsahu žaloby a nejasnostem, které z ní vyplývaly, soud vyzval žalobkyni k upřesnění a doplnění jejího návrhu a k tomu jí poskytl přesný návod v usnesení ze dne 24. 1. 2017. Z obsahu všech tří podání žalobkyně (žaloba a její doplnění, replika) vyplynulo, že se žalobkyně domáhá zrušení v záhlaví specifikovaného rozhodnutí žalované, jímž bylo zamítnuto její odvolání a potvrzeno prvostupňové rozhodnutí Okresní správy sociálního zabezpečení Zlín ze dne 6. 10. 2016, kterým bylo rozhodnuto o přihlášce žalobkyně k dobrovolnému důchodovému pojištění tak, že její účast na tomto pojištění v době od 1. 9. 2015 do 31. 8. 2016 nevznikla.
13. Soud ověřil skutkové okolnosti, kterými argumentovala žalobkyně. Z obsahu správního spisu zjistil, že žalobkyně odpracovala v bývalém Československu 37 let, z toho 32 let v České republice a 5 let na Slovensku. Do starobního důchodu odešla dne 1. 8. 1990. Na Slovensko se přestěhovala v roce 1984 za tehdejším manželem, po rozvodu se vrátila zpět do ČR, kde žije zhruba od roku 2010. Žalobkyně má přes 80 let, je nemocná. Je držitelkou státního občanství ČR i SR.
14. Pro účast na dobrovolném důchodovém pojištění musí pojištěnci splňovat podmínky mj. uvedené v § 6 zákona o důchodovém pojištění. Podle § 6 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění jsou pojištění účastny též ostatní osoby starší 18 let, jestliže podaly přihlášku k účasti na pojištění. Účast na pojištění osob uvedených ve větě první je však možná v rozsahu nejvýše 15 let; za dobu přede dnem podání přihlášky je přitom účast na pojištění možná nejvýše v rozsahu 1 roku bezprostředně před tímto dnem.
15. Podle § 6 odst. 3 zákona o důchodovém pojištění je účast na pojištění podle odst. 1 a 2 možná nejdéle do dne, který bezprostředně předchází dni vzniku nároku na starobní důchod.

16. V posuzované věci žalobkyně podala dne 22. 8. 2016 u Okresní správy sociálního zabezpečení Zlín přihlášku k dobrovolné účasti na důchodovém pojištění ve smyslu § 6 zákona o důchodovém pojištění. Pro posouzení této přihlášky bylo rozhodné naplnění podmínek pro dobrovolné důchodové pojištění, které jsou uvedeny v § 6 odst. 2 a 3 zákona o důchodovém pojištění.
17. Žalobkyně tvrdila a ze spisové dokumentace bylo ověřeno, že jí byl přiznán starobní důchod ode dne 1. 8. 1990 rozhodnutím Úřadu dôchodkového zabezpečenia v Bratislave podle § 21 zákona č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, ve znění platném pro posuzovanou věc, a to za existence společného státu České a Slovenské federativní republiky (dále též „ČSFR“). Žalobkyni je tak dosud vyplácen starobní důchod slovenským nositelem pojištění, a to Sociálnou poisťovňou, ústredie Bratislava.
18. Podle čl. 33 Smlouvy mezi Českou republikou a Slovenskou republikou o sociálním zabezpečení (publikovanou pod č. 228/1993 Sb.) platí, že důchody přiznané ode dne, který spadá do období před rozdělením ČSFR, nositeli zabezpečení České republiky nebo Slovenské republiky, se nadále považují za důchody toho smluvního státu, jehož nositel byl nebo by byl příslušným k výplatě těchto důchodů ke dni rozdělení ČSFR.
19. Dle čl. 22 Správního ujednání o provádění Smlouvy mezi Českou republikou a Slovenskou republikou o sociálním zabezpečení (publikovanou pod č. 117/2002 Sb.m.s., dále jen „Správní ujednání“) se za nositele zabezpečení příslušného k výplatě důchodů občanů, kteří mají ke dni rozdělení ČSFR trvalý pobyt na území České republiky nebo Slovenské republiky, považuje ve smyslu čl. 33 Smlouvy nositel zabezpečení toho smluvního státu, na jehož území měl občan trvalý pobyt ke dni rozdělení.
20. Ze shora uvedeného vyplývá, že důchod přiznaný žalobkyni z důchodového zabezpečení bývalé ČSFR je v souladu s čl. 33 Smlouvy a čl. 22 Správního ujednání považován za důchod ze slovenského systému důchodového pojištění.
21. Na věc je třeba aplikovat i platné právo EU, a to nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004, o koordinaci systémů sociálního zabezpečení (dále jen „koordinační nařízení“). Koordinační nařízení nahrazující bilaterální smlouvy o sociálním zabezpečení ponechává v platnosti výše citovaný čl. 33 Smlouvy mezi Českou republikou a Slovenskou republikou o sociálním zabezpečení, který určuje příslušnost pro výplatu důchodů přiznaných do dne rozdělení ČSFR.
22. Dle čl. 5 koordinačního nařízení o rovném nakládání s dávkami, příjmy, skutečnostmi nebo událostmi, nestanoví-li toto koordinační nařízení jinak, platí, že a) jsou-li podle právních předpisů příslušného členského státu pobírání dávek sociálního zabezpečení a jiného příjmu přiznávány určité právní účinky, příslušná ustanovení těchto právních předpisů se použijí také na pobírání rovnocenných dávek získaných podle právních předpisů jiného členského státu a na příjem získaný v jiném členském státě; b) jsou-li podle právních předpisů příslušného členského státu právní účinky připisovány existenci některých skutečností nebo událostí, přihlíží tento členský stát k podobným skutečnostem

nebo událostem, které nastaly v kterémkoli členském státě tak, jakoby k nim došlo na jeho území.

23. Dle citovaného článku koordinačního nařízení je tedy třeba pro účely účasti na důchodovém pojištění v ČR pohlížet na vznik nároku na důchod, jeho přiznání a pobírání v jiném členském státě stejně, jakoby se jednalo o dávku z českého systému důchodového pojištění.
24. Vzhledem ke shora provedenému výkladu právních norem je možné na případ žalobkyně aplikovat § 6 zákona o důchodovém pojištění, jenž upravuje podmínky účasti na dobrovolném důchodovém pojištění. Dle § 6 odst. 2 a 3 zákona o důchodovém pojištění platí, že účast na dobrovolném důchodovém pojištění je možná nejdéle do dne, který bezprostředně předchází dni vzniku nároku na starobní důchod a současně platí, že je účast na pojištění možná nejdéle v rozsahu 1 roku bezprostředně předcházejícímu dni podání přihlášky.
25. Jelikož na vznik nároku žalobkyně na starobní důchod ode dne 1. 8. 1990, přiznaný ještě za existence ČSFR (od slovenského nositele pojištění), je třeba pohlížet obdobně jako na důchod z českého systému důchodového pojištění, pak přihláška žalobkyně ze dne 22. 8. 2016 k účasti na dobrovolném důchodovém pojištění na období od 1. 9. 2015 do 31. 8. 2016 nesplňuje zákonné podmínky uvedené v § 6 odst. 2 a 3 zákona o důchodovém pojištění. Z výše uvedených skutkových okolností a jejich podřazení pod citovaná zákonná ustanovení je zřejmé, že účast žalobkyně na dobrovolném důchodovém pojištění v ČR není možná, neboť období, na které byla přihláška podána, bezprostředně nepředchází dni vzniku nároku na starobní důchod (bezprostředně nepředchází datu 1. 8. 1990), a není tak splněna podmínka uvedená v § 6 odst. 3 zákona o důchodovém pojištění. Za současné právní úpravy tedy není možná účast žalobkyně na dobrovolném důchodovém pojištění.
26. Účast žalobkyně na dobrovolném důchodovém pojištění ve smyslu § 6 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění v době od 1. 9. 2015 do 31. 8. 2016 nevznikla, neboť žalobkyně podala přihlášku k důchodovému pojištění nad rámec stanovený v § 6 zákona o důchodovém pojištění.
27. Krajský soud chápe tíživou situaci žalobkyně, avšak rozsah soudního přezkumu byl dán nejen námitkami žalobkyně, ale také žalobkyní označeným napadeným rozhodnutím žalované. Napadeným rozhodnutím žalované bylo rozhodováno právě o přihlášce žalobkyně k účasti na dobrovolném důchodovém pojištění ve smyslu § 6 zákona o důchodovém pojištění. Předmětem soudního přezkumu nebylo rozhodnutí správních orgánů o příspěvku na péči (jeho přiznání je na území ČR v kompetenci Úřadu práce ČR), protože některá tvrzení (námitky) žalobkyně vztahující se k příspěvku na péči byla v posuzované věci zcela irelevantní.

VI. Závěr a náklady řízení

28. Soud tedy shledal námitky žalobkyně neopodstatněnými. Jelikož v řízení nevyšly najevo ani žádné vady, k nimž musí soud přihlížet z úřední povinnosti, zamítl žalobu jako nedůvodnou podle § 78 odst. 7 s.ř.s.
29. O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1 s.ř.s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobkyně ve věci úspěch neměla (žaloba byla jako nedůvodná zamítnuta), a nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Žalovaný správní orgán, který by jinak jakožto úspěšný účastník řízení měl právo na náhradu nákladů řízení, nemá za žádných okolností právo na náhradu nákladů řízení ex lege (§ 60 odst. 2 s.ř.s.).

P o u č e n í :

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno 30. listopadu 2018

JUDr. Kateřina Mrázová, Ph.D., v. r.
samosoudkyně

Za správnost vyhotovení:
B. Z.